

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย มีความสำคัญสำหรับคนไทยทุกคน นอกจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกันแล้ว ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือแสดงความเป็นชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญนำไปสู่การเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และเป็นรากฐานในการเรียนวิชาอื่น ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปาฐกถาด้านการศึกษาไว้ดังนี้ (รัตนพินิจ นิเทศการศึกษาศาสตร์, 2542)

“...การศึกษาที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศนั้น ภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่ให้มีกระบวนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพอที่จะดำรงชีวิตได้ และเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อไป

ฉะนั้น ต้องมีความสามารถ และเข้าใจในภาษาไทยเป็นอย่างดี ได้ยินว่าคนเก่งภาษา ไม่เก่งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คนเก่งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ไม่เก่งภาษา เท่าที่เห็นมาดูเหมือนจะไม่จริงที่เห็นหากไม่รู้ภาษาหรืออ่อนภาษาจะ ไม่ได้สักวิชา เพราะฟังไม่รู้เรื่อง สอนว่าอย่างไรก็ไม่รู้เรื่อง...”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติงานฉลอง 200 ปี ในวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นวันคล้ายวันประสูติ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท และทรงเป็นประธานเปิดการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนและการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน โดยมีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พร้อมทั้งทรงเข้าร่วมฟัง การนำเสนอผลงานวิจัย ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำรัสเปิดการสัมมนาทางวิชาการตอนหนึ่งว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในจำนวนไม่มากนักที่มีภาษาของตนเองใช้ และเรียกภาษาของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจว่า ภาษาไทย ตามธรรมชาติภาษาย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตามสถานการณ์ในสังคม อีกส่วนหนึ่งภาษามีความสำคัญถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมของคนในชาติ การเรียนการสอนภาษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ วิธีการสอนภาษามีหลายอย่างหลายทฤษฎี การจะตัดสินใจว่าแบบไหนดีกว่าต้องพิจารณา สถานการณ์เป็นสำคัญ ซึ่งการมาร่วมสัมมนาในครั้งนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งการเกิดพระเกียรติ ผู้ทรงพระนิพนธ์ วรรณคดี และ

ตำราแบบเรียนภาษาไทยไว้เป็นตัวอย่างในการจรรโลงภาษาไทย จึงควรได้ศึกษาแนวทางของครูภาษาไทยแต่โบราณด้วย

ภายหลังจากรับฟังการนำเสนองานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำรัสตอบในตอนหนึ่งว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงเป็นบรรพบุรุษของข้าพเจ้าด้วย ซึ่งพระองค์ทรงพระนิพนธ์แบบเรียนภาษาไทยจินตนาถที่มีความไพเราะทางภาษาและวรรณศิลป์ โดยภาษาเป็นเครื่องมือสืบทอดทางวัฒนธรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สำหรับปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยที่ครูได้ตอบแบบสอบถาม พบว่า คนสมัยนี้นิยมมองต่างมุม เช่น ครูภาษาไทยไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย ควรนำของเดิมมาใช้ และควรทำให้ทันสมัย ซึ่งเป็นความเห็นที่ถูกต้องของทั้ง 2 ฝ่าย ข้อเสนอบางอย่าง เช่น ควรจะให้ชั้นเรียนมีนักเรียนน้อยๆ ไม่เกิน 50 คน นั้นลองถามคุณหญิงกษมาว่าทำได้หรือไม่ เพราะทุกวันนี้คนต้องการการศึกษามาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการศึกษามักมีอุปสรรคต่าง ๆ นานา ขอให้อย่าท้อใจ เท่าที่เห็นในถิ่นทุรกันดาร บนยอดเขา ครูก็อุตส่าห์มีใบงานพิมพ์คอมพิวเตอร์ต้องนำไปถ่ายเอกสารในเมือง อยากให้นักเรียนมีข้อดีเรียน คุณความตั้งใจแล้วนางสงสาร (Darkensis, 2009)

วันภาษาไทยแห่งชาติตรงกับวันที่ 29 กรกฎาคม ของทุกปี รัฐบาลประกาศให้เป็นวันสำคัญในปี 2542 เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จราชดำเนินไปทรงอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ที่คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงมีพระราชดำรัสตอบหนึ่งว่า.... “เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยคนี้เป็นปัญหาที่สำคัญ อีกปัญหา คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรมี ควรจะใช้คำเก่า ๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก”

จากพระราชดำรัสถึงภาษาไทย ปี พ.ศ. 2505 – 2551 ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ (ABAC) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจในหัวข้อ “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับวันภาษาไทยแห่งชาติและปัญหาการใช้ภาษาไทย” เก็บตัวอย่างจากผู้ที่มิอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 2,452 คน พบว่า ร้อยละ 21.5 ไม่ทราบว่าภาษาไทยมีพยัญชนะกี่ตัว (44 ตัว) ร้อยละ 86.7 ไม่ทราบว่าภาษาไทยมีสระกี่รูป (21 รูป) ร้อยละ 73.7 ไม่ทราบว่าภาษาไทยมีวรรณยุกต์กี่รูป (4 รูป 5 เสียง) ร้อยละ 92.4 ไม่ทราบว่า ร้อยแก้วคืออะไร

(คำประพันธ์ที่ไม่บังคับคณะและสัมผัส เช่น เรียงความ) ร้อยละ 89.6 ไม่ทราบว่า ร้อยกรองคืออะไร ไม่รู้จักคำประพันธ์ที่บังคับคณะและสัมผัส เช่น กาพย์ กลอน นพดล กรรณิกา (ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในภาษาไทย เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้วิชาอื่นนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งทั่วประเทศได้เห็นความสำคัญของภาษาไทยจึงกำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นปีที่ 1 โดยเป็นสาระวิชากลุ่มแรกที่มีมหาวิทยาลัยต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาทุกคณะทุกคน เพื่อสร้างพื้นฐานการอ่าน การคิด และเป็นกลยุทธ์ในการศึกษาต่อไป

การประชุมสัมมนาวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดกรอบหลักสูตรภาษาไทยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรได้ชี้ให้เห็นสภาพปัจจุบันว่า หลักสูตรภาษาไทยในปัจจุบัน มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างสัมพันธ์กัน โดยเน้นความรู้ความเข้าใจ ในระดับสูงของภาษาไทย ให้นิสัยรักการอ่าน เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการเรียนภาษาไทย วรรณคดี และวัฒนธรรมประจำชาติ (ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์, 2539)

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดในปัจจุบัน ทั้งที่หลักสูตรคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ นักศึกษาทุกคนต้องเรียนภาษาไทย แต่พบว่า ผลการเรียนรายวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ จัดอยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ จากการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้ภาษาของนักศึกษา คือ การใช้คำไม่ถูกต้อง การออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และคำควบกล้ำไม่ชัด มีการใช้ภาษาต่างประเทศแทนคำภาษาไทย ในส่วนของการเขียนนั้นพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เขียนคำภาษาไทยไม่ถูกต้อง โดยเขียนคำตามการออกเสียง และใช้คำย่อในการสื่อความหมายที่เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม (พันธณี วิหค ไช, 2542) อีกทั้งและผลจากการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยที่วิเคราะห์ค่าถดถอยผลการประเมินคุณภาพ พบว่า วิชาภาษาไทยมีอัตราความก้าวหน้าค่อนข้างต่ำ ประมาณร้อยละ 1 ซึ่งไม่เป็นที่น่าพอใจ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2549) อีกทั้งการวิจัยของ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พบว่า วิชาเรียนที่นักเรียน/นักศึกษาไม่ชอบเรียนมากที่สุด คือ วิชาภาษาไทย โดยมีสาเหตุจากความยากของเนื้อหาวิชา การสอนของครู เจตคติของนักเรียน/นักศึกษา พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน/นักศึกษา และนักเรียน/นักศึกษาเห็นว่า การเรียนเนื้อหาวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับหลักภาษา ร้อยกรอง และวรรณคดีชั้นสูงนั้น ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงไม่ใส่ใจเรียนและไม่เห็นความสำคัญของภาษาไทย

ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสวนสุนันทา ในทักษะที่สอง ทักษะทางภาษา ได้กำหนดตัวบ่งชี้ไว้ว่า ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม กล่าวแสดงออก ตลอดจนมีทักษะการพูดและการคิดที่ดีขึ้น (หลักสูตรคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2549)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการใช้ภาษาไทย ในด้านทักษะการเขียน ความเข้าใจในการอ่าน เจตคติต่อภาษาไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ซึ่งการเขียนเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งด้วยการแสดงออกทางภาษาที่ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการบูรณาการด้านความรู้ ความคิดและความสามารถในการใช้ภาษา มาเรียบเรียงเป็นตัวอักษรอย่างมีระเบียบถูกต้องตามหลักภาษาตามความนิยม และสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษาพบว่า การเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากกว่าทักษะอื่น ๆ ผู้เขียนจะสามารถเขียนได้ดีก็ต่อเมื่อมีโอกาสฟังมากอ่านมาก และมีประสบการณ์กว้างขวางในเรื่องต่าง ๆ นอกจากนั้น ผู้เรียนที่จะเขียนได้ดี จะเป็นผู้ที่มีความรู้ทางหลักภาษาเป็นอย่างดี มีความสามารถในการเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในงานเขียนของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อีกทั้งความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการอ่าน คือ มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ถ้าผู้อ่านไม่เข้าใจสิ่งที่ตนอ่าน หมายถึงการอ่านนั้นไม่มีประสิทธิภาพ การอ่านจึงต้องเน้นความเข้าใจเป็นพื้นฐานสำคัญ การอ่านอย่างเข้าใจจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล ส่วนเจตคติที่ดีนั้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังที่ Khan (2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรด้านจิตพิสัยของนักเรียน พบว่า เจตคติของนักเรียนต่อครู ความสนใจในวิชาการ และนิสัยในการเรียน เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการใช้ภาษาไทยให้เกิดกับนักศึกษา และส่งผลต่อเจตคติการเรียนรู้อย่างยั่งยืนของนักศึกษา อันเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 22 ได้ระบุการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนที่มีความสามารถ มีความรู้ และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มศักยภาพ และมาตรา 8 ข้อ 1 ที่ว่าจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ซึ่งเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ต้องการให้ผู้เรียน หรือ นักศึกษามีโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง เน้นในเรื่องบทบาทนักศึกษาและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมีภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และการพัฒนาตนเอง ซึ่งการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ นั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนองค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการสนับสนุน หรือ ขัดแย้งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้แก่ ตัวผู้เรียนเอง และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน

วิธีการในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนนั้น การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ เนื่องจาก การฝึกอบรมเป็นการให้การศึกษาตลอดชีวิต อีกทั้งการฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการสร้างเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงาน และเจตคติของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ (เสรี เลิศสุชาตวนิช, 2542)

การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษานั้นดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่จัดกิจกรรมให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และความสำเร็จของกลุ่มโดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกันที่จะนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งต่างจากการเรียนการสอนโดยทั่วไป ที่ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มุ่งสนใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนถูกมองข้ามไป ทั้งที่ผลวิจัยชี้ชัดเจนว่าความรู้สึกรักของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ต่อครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก

การส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยสำหรับนักศึกษาทำได้ด้วยกระบวนการฝึกอบรม โดยจัดกิจกรรมฝึกอบรมด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นกระบวนการให้การศึกษาแบบหนึ่ง การฝึกอบรมจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยการดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบ และจำเป็นต้องมีหลักสูตรเป็นกรอบ หรือ แนวทางสำหรับการจัดฝึกอบรมสำหรับนักศึกษา จากการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยสำหรับนักศึกษา พบว่าไม่มีหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาใดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยโดยเฉพาะและพบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่ผู้วิจัยทำขึ้นจึงควรที่จะได้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยสำหรับนักศึกษา เพื่อใช้ฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่อให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและ

ความสำคัญของภาษาไทย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ และส่งเสริมให้นักศึกษามีการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรักและความผูกพัน สามัคคีกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อเป็นกรอบ หรือ แนวทางในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมนักศึกษาต่อไป
2. ได้คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ได้แนวทางและวิธีการในการฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกอบรมให้แก่นักศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทยสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Tabá (1972) ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ คือ การสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม และผู้เรียน

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจนหลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้ว

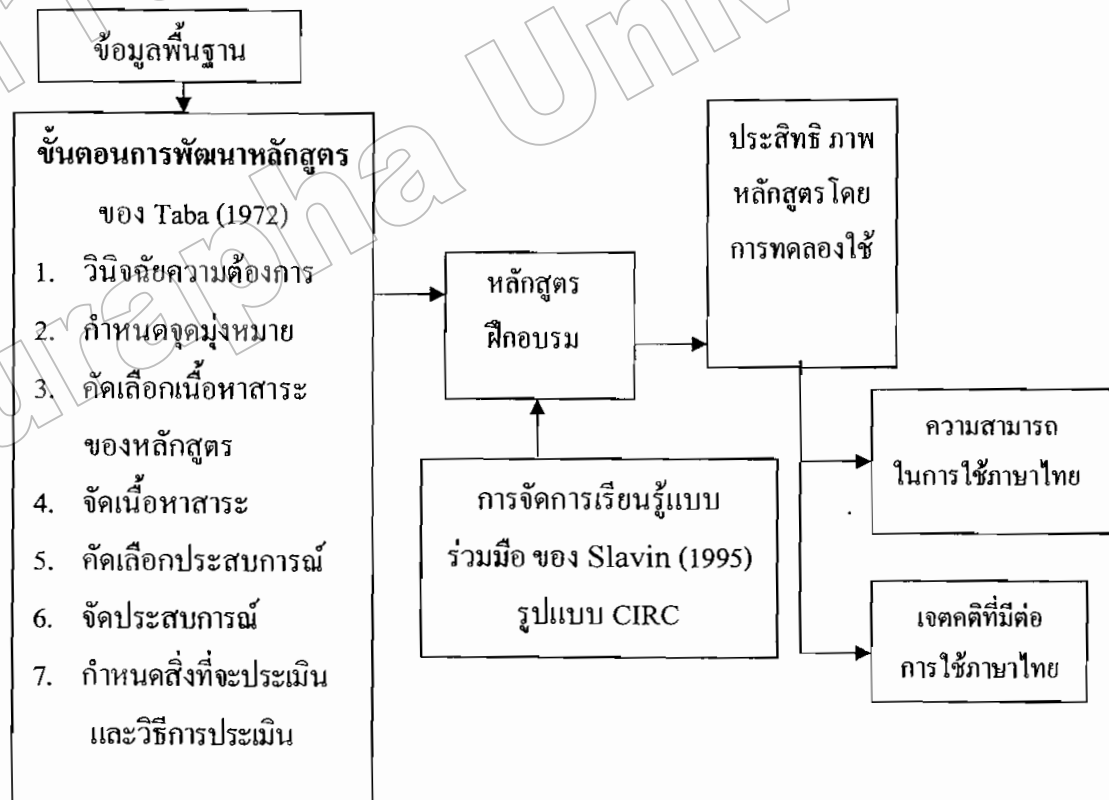
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ คือ การเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ้วยความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้

4. จัดเนื้อหาสาระ คือ เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมินผล คือ การตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร สามารถเขียนในรูปแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทยสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ประกอบด้วย นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 436 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 205 คน โดยการสุ่มอย่างมีระบบ ตามเลขประจำตัวนักศึกษา
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทยสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ 1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย 2. เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสามารถในการใช้ภาษาไทย กำหนดเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ ที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ ให้ผู้รับการอบรมพัฒนาไปในแนวที่ต้องการใช้ในการฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เวลาการอบรม เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม การติดตาม การวัดและการประเมินผล
2. เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบหลักสูตรในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ ตารางการฝึกอบรม คู่มือวิทยากร และเอกสารประกอบการฝึกอบรม

3. การฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบเพื่อพัฒนาบุคคล โดยมุ่งหวังให้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ได้ดียิ่งขึ้น

4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีสอนที่มีผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณกลุ่มละ 4 - 6 คน และแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลสำเร็จของกลุ่มและผลสำเร็จของตนเอง โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIRC หรือ “Cooperative Integrated Reading and Composition” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน

5. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการใช้ภาษาไทย 8 ด้านคือ 1) การสะกดคำ 2) การอ่านคำ 3) ความหมายของคำ หรือ กลุ่มคำ 4) การเลือกใช้คำ/กลุ่มคำ 5) การเขียนและการเรียงข้อความ 6) การแต่งประโยค 7) การเขียนอธิบายความหมายของคำ และ 8) ความเข้าใจในการอ่าน วัดโดยแบบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

6. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2551 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

7. การประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง การพิจารณาคุณค่าของหลักสูตรเทียบกับเกณฑ์ โดยเกณฑ์การพิจารณาประกอบด้วย 4 เกณฑ์ ดังนี้

7.1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

7.2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

7.3 เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาไทยของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

7.4 เจตคติที่มีต่อการใช้ภาษาไทยของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีเนื้อหาสาระของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ศึกษานำเสนอแนวคิดเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและหลักสูตรฝึกอบรม

ตอนที่ 2 หลักสูตรคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ตอนที่ 4 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperation Learning Moangemawt)

ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ตอนที่ 6 เจตคติต่อภาษาไทย

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาบุคคลด้วยการจัดโครงการฝึกอบรมนั้นจะส่งผลและเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับองค์กร หรือหน่วยงานได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและทัศนคติที่มีต่องานของบุคลากรผู้รับผิดชอบจัดการฝึกอบรมเป็นสำคัญ จะให้สามารถปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการฝึกอบรม และหลักการบริหารงานฝึกอบรมแต่ละขั้นตอนแล้ว ผู้รับผิดชอบงานฝึกอบรมควรจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางสังคมศาสตร์ และ พฤติกรรมศาสตร์แขนงต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา และ ศาสตร์การจัดการ ซึ่งจะช่วยให้เอื้ออำนวยให้สามารถ กำหนดหลักสูตร และโครงการฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น มีความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารบุคคลและการพัฒนาบุคคลด้วยวิธีการอื่น ๆ นอกจากการฝึกอบรม มีความเข้าใจถึงหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติต่อผู้เข้าอบรมได้อย่างเหมาะสม ตลอดจน เข้าใจถึงหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์อยู่บ้างพอที่จะสามารถทำการสำรวจเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็น ในการบริหารงานฝึกอบรมได้ นอกจากนั้น ผู้ดำเนินการฝึกอบรมยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งด้านการเขียนและการพูดในที่ชุมนุมชน